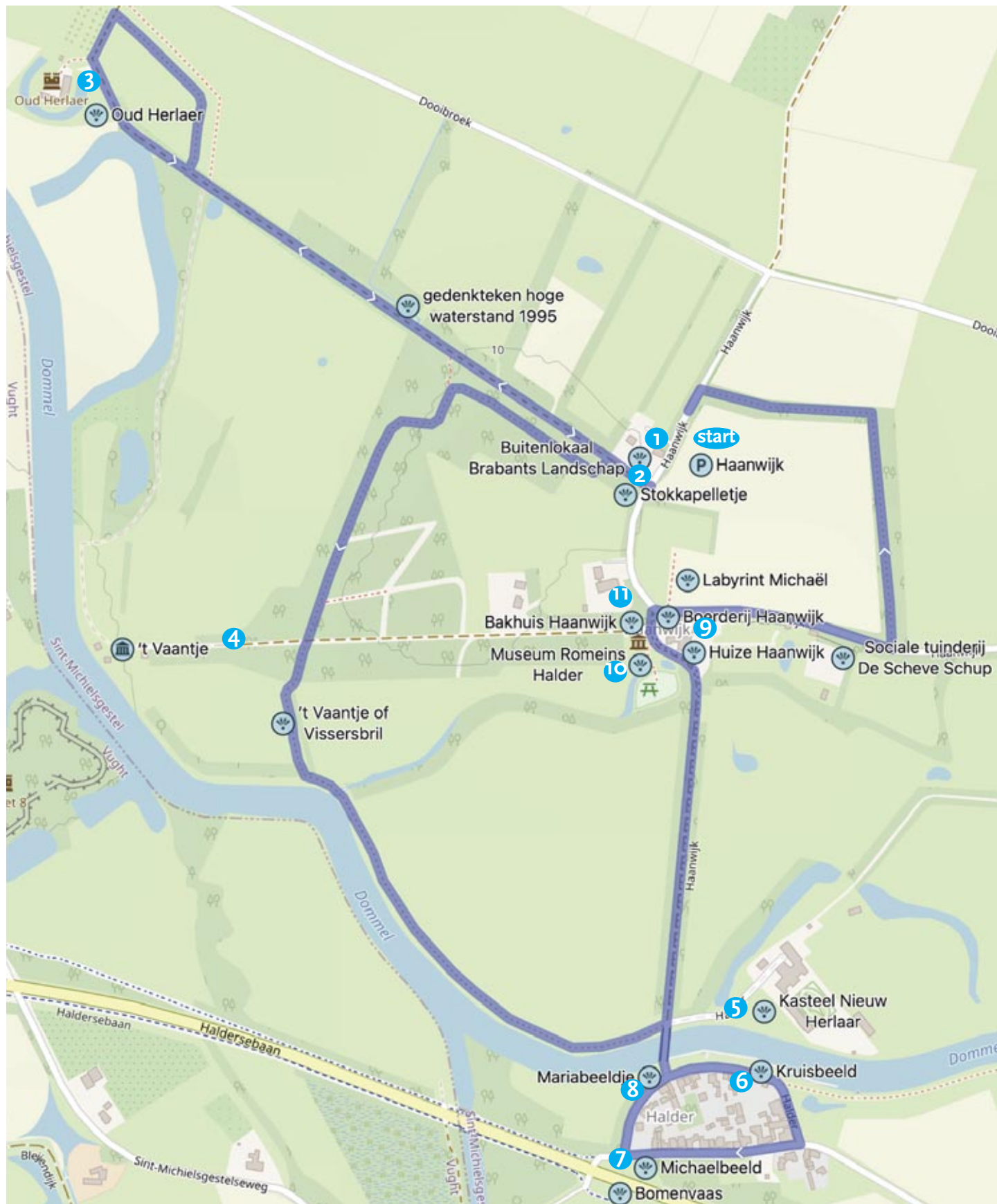

Haanwijk/Halder-wandeling

Een wandeling van 5 km

door natuurgebied Haanwijk met Romeinse en Middeleeuwse aandachtspunten. • Over onverharde paden met hoogteverschillen.

• Vertrekken kan vanaf de parkeerplaats tegenover het Buitenlokaal van het Brabants Landschap

start Je loopt van de parkeerplaats naar het buitenlokaal Brabants landschap

- 1 - Buitenlokaal van Brabants Landschap

Iedere tweede zondag van de maand is het Buitenlokaal geopend voor publiek van 10.00 tot 16.00 uur. Binnen krijgt u informatie over het werk van **Brabants Landschap** en er start een rondleiding door het prachtige gebied onder leiding van een natuurgids van IVN of Natuurgroep Gestel om 13.00 uur.

- 2 - Stokkapel, gewijd aan Maria.

Je kunt over het Out Herlaer-pad 1 km op en neer wandelen naar de boerderij Out-Herlaer.

- 3 - Boerderij Out-Herlaer

Deze boerderij is gebouwd op de fundamenteën van het kasteel Out-Herlaer: de zetel van de vroegere heerlijkheid Herlaer. Van het oude kasteel is al sprake in de elfde eeuw. In de 18e eeuw werd het kasteel gesloopt en met het materiaal werd later een boerderij gebouwd. In 2017 is de boerderij gekocht door Brabants Landschap, dat er een '*Brabants Buitenmuseum*' gaat vestigen. Het is de bedoeling dat het gebied rond Haanwijk en Out-Herlaer één gebied gaan vormen, waarvan **natuur, cultuurhistorie en kunst** de drie pijlers vormen. Als je terug bent gelopen van Out-Herlaer gaat de wandeling verder bij het hek links over het dijkje.

- 4 - Lopend naar de dijk zie je rechts '**t Vaantje of Visserbril**'. Bij het veerhuis kon men vroeger wachten op het pontje dat hier de Dommel overstak. Je kon er een drankje nemen om vervolgens naar de overkant gebracht te worden. Hier verdiende de veerman aan, want vaak woonde deze ook in het veerhuis zelf. Vanuit 's-Hertogenbosch gingen handelaren met kleine bootjes stroomopwaarts richting Gestel en Esch om allerlei goederen mee terug te nemen naar de stad. Om 't Vaantje te mogen passeren, moest er tol betaald worden: extra inkomsten voor de heren op stand, die hier in de omgeving woonden.

- 5 - **Het kasteel Nieuw-Herlaer** werd gebouwd einde van de 14e eeuw. In 1791 werd het toen vervallen kasteel afgebroken, behalve de 8 kantige toren. In 1799 werd het gekocht voor het Bosch diocesis (voorloper van het nieuwe bisdom Den Bosch) en werd het grootseminarie hierin gehuisvest. Het seminarie vertrok in 1839 naar een nieuwgebouwd seminarie in Haaren bij Oisterwijk.

In 1840 werd het Doofstommen Instituut van Gemert naar Nieuw-Herlaar verplaatst, waar het tot 1909 zou blijven. Hierna werd Nieuw-Herlaar gebruikt als klooster voor Franse zusters Benedictinessen van 1911 tot 1919. Daarna bewoonden de Weense zusters samen met de Paters van de Sociëteit van Afrikaanse missiën tot omstreeks 1955 Nieuw-Herlaar.

Van 1956 tot 1970 vestigde de Godshuizen zich er voor de verpleging van zwakbegaafde kinderen. Hierna werd het gebouw een 'Kinderkasteel' tot 2006. Het kasteel kwam daarna in private handen.

- **6 - Het kruisbeeld** van Halder werd in 1963 door Halderse bewoners aan de te bouwen Christofoorckerk geschonken. Na afbraak van de kerk werd dit kruisbeeld op 13 mei 2000 opnieuw in Halder geplaatst.

6

- **7 - Dit Michaëlbeeld** is een zo goed mogelijk gemaakte replica van een betonnen beeld dat achter het nabijgelegen kasteel Nieuw-Herlaar stond en dat in stukken uiteenviel toen het werd verplaatst. Het beeld is vervaardigd door Thecla Padberg.

Aan de overkant van de weg zie je 'de Bomenvaas', een ontwerp van Nout Visser.

7

-- **8 -** Zes Halderse kinderen waren iedere dag samen op pad, maar in het dorp was weinig te beleven. Broeder Celestinus Vencken, docent op het Instituut voor Doven, nodigde de kinderen uit voor een rondleiding in zijn eigen opgericht domein. Het leek de broeder aardig om de 9-jarigen uit te leggen wat er aan Romeinse opgravingen in Halder had plaatsgevonden. Hij deed hen een soort houten pilaster cadeau, dat gemaakt was door de dove jongens van het instituut. De vier meisjes en twee jongens moesten broeder Celestinus beloven dat de pilaster ergens in Halder kwam te staan. Nu nog een beeld voor op de pilaster. Met een zelfgemaakt collectebusje (gemaakt van een mayonaise-emmertje) haalden ze in de buurt zo'n dertig gulden op. Van het bij elkaar gesprokkelde geld werd een Mariabeeldje bij De Kleine Winst in Den Bosch gekocht, samen met een klein vaasje en twee kandelaartjes. De gemeente hielp de kinderen om het beeldje op de pilaster te schroeven.

8

- 9 - **Huis Haanwijk.** Het landhuis werd in 1649 gebouwd op een hoge plaats in een verder moerassige omgeving door Jacob Sweerts (of Zuerius) de Landas. Hij behoorde tot een familie van wol- en lakenhandelaren. De muurankers in het gebouw geven nog het bouwjaar aan en ook de knotlindes vóór het huis zouden uit die tijd stammen.

In 1984 werd het landgoed verkocht aan Brabants Landschap. In 2018 werd het hoofdhuis gerestaureerd en in 2023 volgden de bijgebouwen.

Wapenschildsteen bij boerderij Haanwijk

Op de poort naar de binnenplaats van 't Haantje is op een wapenstein het familiewapen van de familie Sweerts de Landas aangebracht met als datum 1681.

- 10 - In het gebouw huist het **museum Romeins Halder.** Het gebied van Halder ligt middenin het stroomgebied van de Dommel dat in de Romeinse tijd grote veranderingen onderging. Invloeden vanuit het Romeinse rijk drongen door in het oude Brabantse land.

Een belangrijke nederzetting was hier gesitueerd. Er werd **aardewerk** geproduceerd met behulp van een **draaischijf** en een **heteluchtoven**, technieken die vóór de komst van de Romeinen onbekend waren in deze streek. Ook zijn hier munten, sieraden, glaswerk en aardewerk gevonden. Al deze vondsten zijn samengebracht in Museum Romeins Halder.

- 11 - Een **vrijstaand bakhuis** in het centrum van het gehucht werd vaak door meerdere families gebruikt. Hierdoor hoefde het bakhuis niet steeds opnieuw opgestookt te worden en bleef de oven warm. Zo waren er minder takkenbossen – mutserds of mutsaards – nodig. Waarschijnlijk stamt het bakhuis uit dezelfde periode als de boerderij.

Je kunt de wandeling afmaken over de mooie dijk, langs en/of door 'het Labyrint' en langs de 'Scheve Schup'

9

10

11

